

Bioenergetikos finansavimo galimybės ir rizikos vertinimas

Ignas Jankauskas
Rizikos vertinimo specialistas
Lietuvos centrinė kredito unija

WWW.LKU.LT

Šiandien aptarsime:

- Biodujų verslo aplinka;
- Projekto paruošimas ieškant finansavimo;
- Paskolos vertinimo kriterijai;
- Biodujų verslo finansavimo galimybės;

Biodujų verslo aplinka

Situacija

Apklausų rezultatai rodo, kad viena iš biodujų verslą stabdančių priežasčių— sunkumai pritraukiant finansavimą;

Planuojama, kad pradėjus teikti reikšmingą paramą biodujų projektams, finansavimo poreikis išaugs.

Riziką didinantys verslo aplinkos veiksniai

- Žemės ūkio subjektų investicijos į plotų plėtrą, infrastruktūrą, techniką;
- Saulės ir vėjo energetikos pavyzdžiai;
- Gamtinių dujų rinkos plėtra;
- Darbo rinkos pasiruošimas didėsiiančiai paklausai;
- Silpnos partnerystės tradicijos.

Riziką mažinantys verslo aplinkos veiksniai

- Didėjantis elektros energijos vartojimas;
- Pasirinkto biodujų sektoriaus rėmimo politika;
- Alternatyvių verslų paieška blogėjant tradicinės žemdirbystės perspektyvoms;

Nuostatos

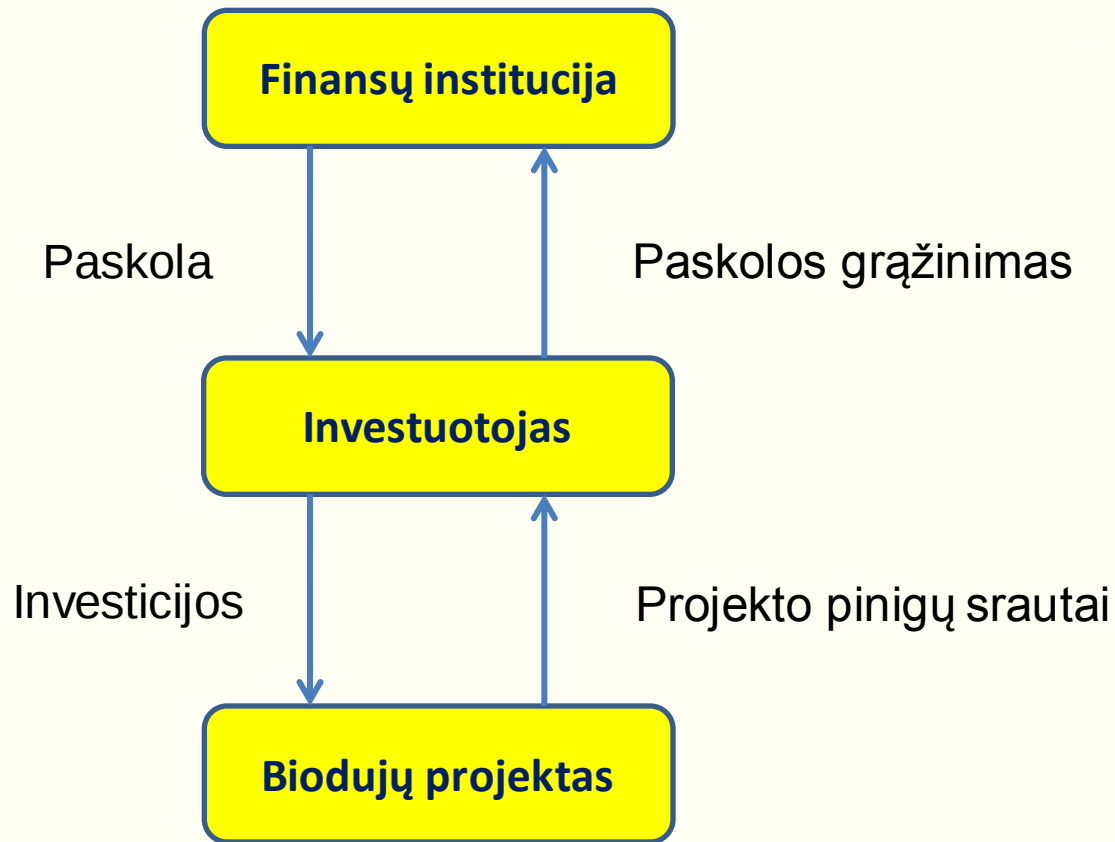
- Biodujų jėgainės finansinis pagrindumas įmanomas tik realizuojant ne vieną, bet keletą produktų;
- Be gyvulinės kilmės atliekų biodujų gamyba neįmanoma;
- Be valstybės rėmimo biodujų verslo finansinis pagrindumas neįmanomas.

Projekto paruošimas ieškant finansavimo

Pagrindinės projekto dalys

- Verslo vystymo schema;
- Finansinis planas;
- Gamybinės veiklos planas;
- Rizikos valdymas.

Verslo vystymo schema: tradicinė paskola

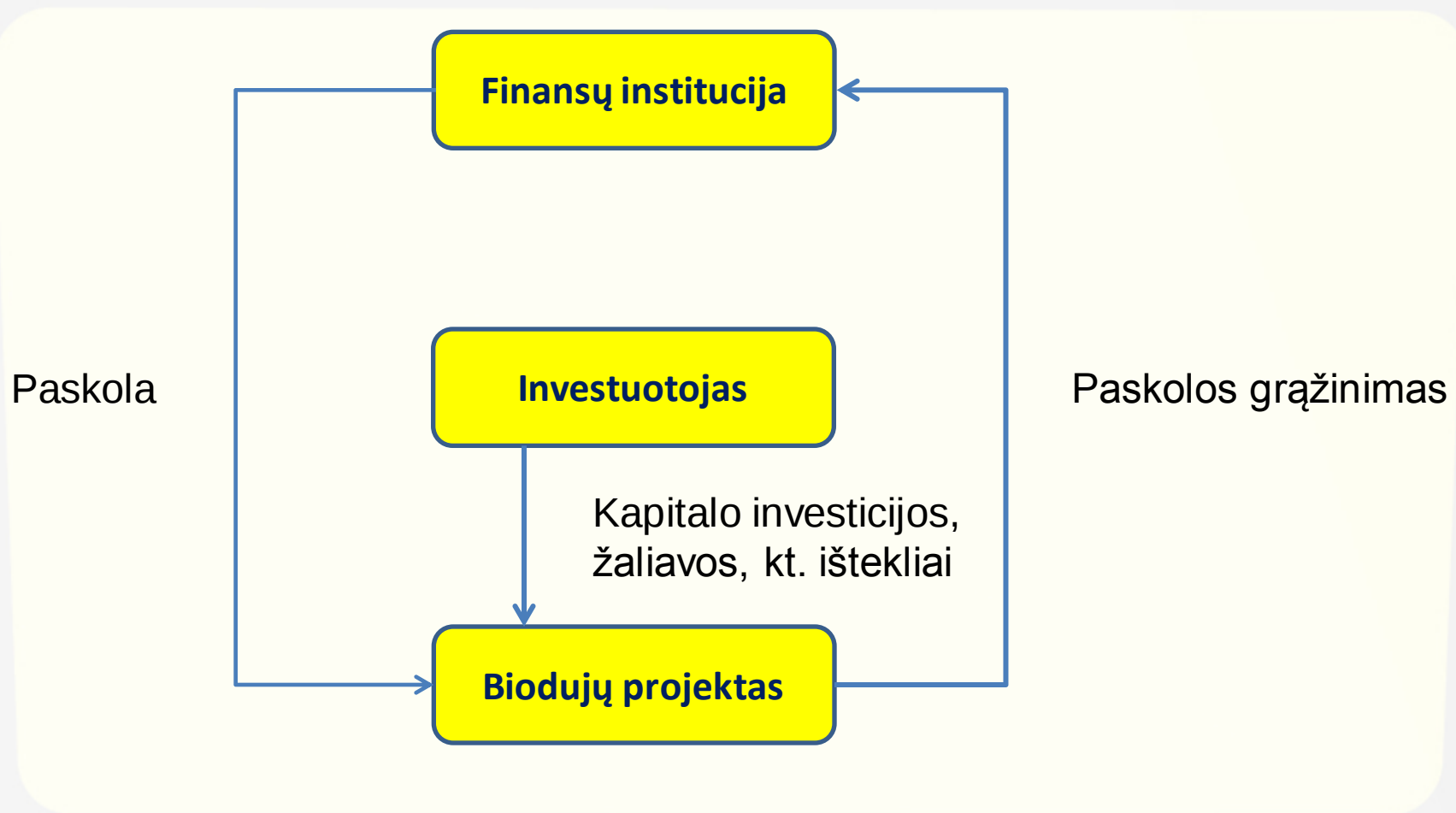
Schemos ypatumai

- Finansų institucija vertina veikiančio ūkio subjekto galimybes investuoti ir padengti prisiimtus įsipareigojimus;
- Investojas prisiima visą riziką su įgyvendinamu projektu;
- Biodujų projektas nebus pagrindinė veikla;

Schemos vertinimas

- Schema tinkama mažesnių, investuotojo vidinius poreikius aptarnaujančių jėgainių finansavimui;
- Esant geram investuotojo pasirengimui investuoti didelė teigiamo sprendimo tikimybė;
- Lengvas projekto administravimas;
- Nesėkmės atveju investuotojas rizikuoja savo finansinės būklės pablogėjimu.

Verslo vystymo schema: projekto finansavimas

Schemos ypatumai

- Biodujų projektui įsteigiamas atskiras juridinis vienetas, kuris yra finansuojamas iš išorinių šaltinių ir akcininkų kapitalo;
- Investuotojas gali tiekti reikiamas žaliavas ir kitus išteklius;

Schemos vertinimas

- Schema labiau tinkama didesnių projektų finansavimui;
- Esant itin glaudiems ekonominiams santykiams tarp investuojančio subjekto ir biodujų projekto finansų institucija galimai reikalaus prisiimti dalį rizikos;
- Schema suteikia galimybes investuoti keletui investuotojų;
- Paramos administratorius gali identifikuoti schemą, kaip dirbtinai sukurtas sąlygas projektui. Išlyga— pripažintas žemės ūkio kooperatyvas;

Kiti birodujų verslo finansavimo būdai

- Lizingas;
- Rizikos kapitalo fondai;

Finansinis planas

- Investicinių ir vienu metų po investicijų pinigų srautų prognozė mėnesio tikslumu;
- Investiciniam laikotarpiui būtina suplanuoti investicinių, paramos, paskolos ir PVM piniginius srautus, įvertinti sezoniškumą;
- Pateikti apsirūpinimo apyvartiniu kapitalu proceso aprašymą ir finansinį vertinimą.
- Biodujų verslas yra lėto turto apyvartumo, todėl reikalinga pasirūpinti ilgalaikiu finansavimu.

Gamybinis planas

- Aiškiai nurodyti gamybos grandinės dalyvius;
- Aprašyti apsirūpinimo žaliavomis procesą;
- Aptarti „butelio kakliukus“, numatomas natūralias pravaikštas.

Rizikos valdymas

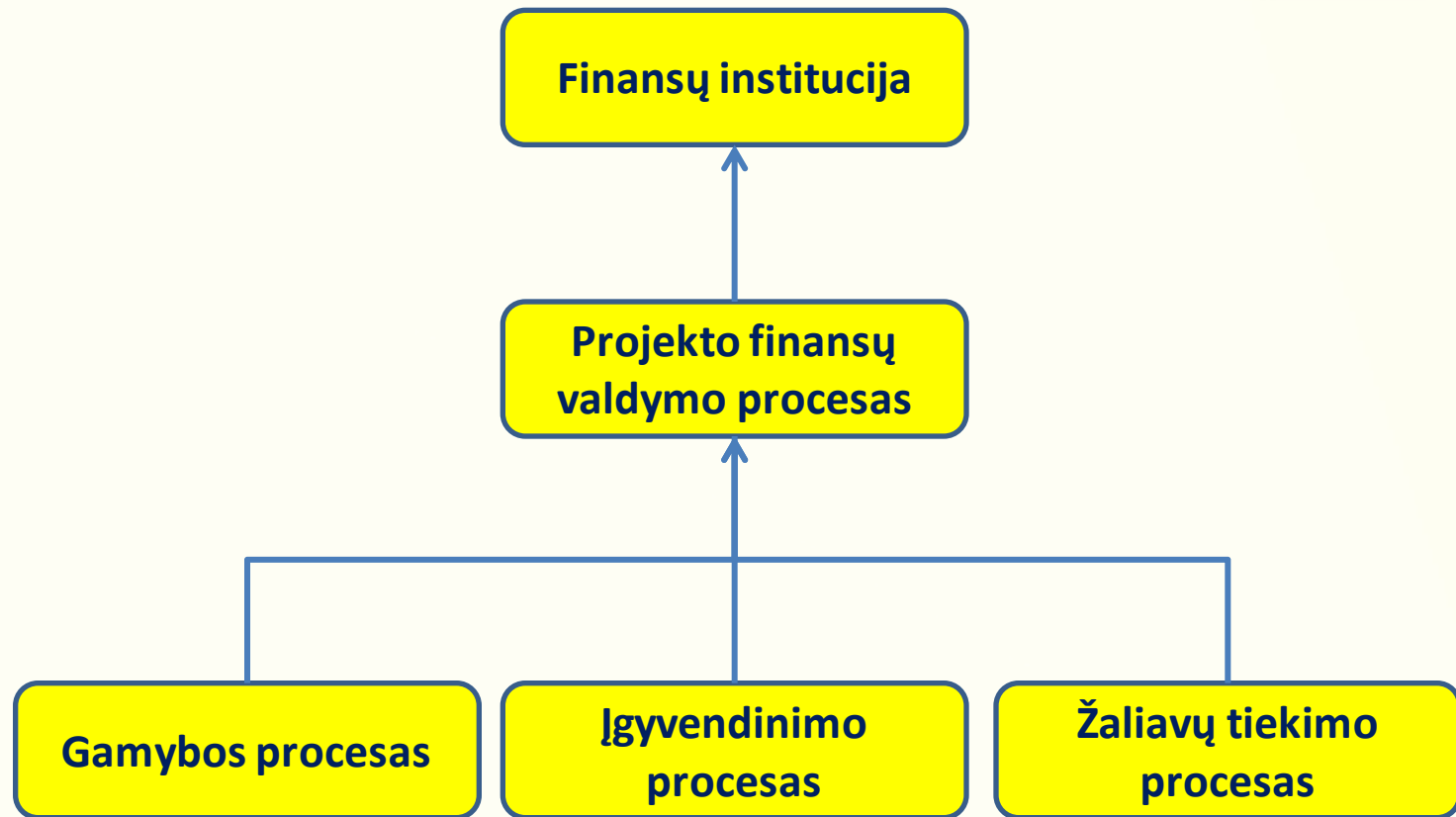
- Aprašyti rizikingiausius mazgus ir jų gedimo rizikos valdymą;
- Turėti paruoštus gamybinio vieneto prijungimo į tiekimo tinklus sutartis (bent preliminaras), kuriose aiškiai matytųsi prijungimo sąlygos ir terminai;
- Pasirašant sutartį dėl ES paramos skirti daugiau dėmesio projekto įgyvendinimo terminams. Kiekviena paramos sutarties nutraukimo rizika bus vertinama, kaip projekto žlugimo rizika.

Biodujų verslo finansavimo galimybės

Projekto vertinimo kriterijai

- ***Finansinis pagrindumas;***
- Verslo aplinka;
- Projekto skaidrumas;
- Projekto aiškumas;
- Projekto komanda;
- Rizikos valdymo standarto išvystymas;
- ***Užtikrinimo priemonės.***

Projekto komandos sudėtis

Paskolos užtikrinimo priemonės

- Perkama įranga;
- Investuotojo turtas;
- Valstybės garantija;

Užtikrinimo priemonių koeficientai:

- Ž.ū. paskirties žemė— 80%;
- NT— 60%
- Įranga— 40%
- Valstybės garantija— iki 70%

Biodujų projektų finansavimas kredito unijose

- Kredito unijos sindikuota paskola pagal vienam subjektui galėtų suteikti iki 1,5 mln. EUR paskolų;
- Paskolos terminas— iki 7 metų, išimtiniais atvejais— iki 10 metų;
- Palūkanų norma— 4,2-6 proc., esant valstybės garantijai galimas palūkanų kompensavimas

Būtina žinoti

- Finansinėje įstaigoje sprendimą priimančys asmenys nėra Jūsų verslo rinkos profesionalai;
- Kiekviena „pilkoji zona“ mažina teigiamo sprendimo tikimybę;
- Kuo mažiau projekto vertintojui reikės papildomai klausti apie projektą, tuo greičiau gausite atsakymą.

Pagrindinės klaidos bendraujant su kreditoriumi

- Teigti, kad kreditorius niekuo nerizikuoja;
- Projektą vertinti pernelyg optimistiškai;
- Projekto vertinimo eigoje atlikti reikšmingus pakeitimus;
- Nutylėti galimai verslui nepalankią informaciją, galimas rizikas;
- Visą verslo riziką perkelti rizikoms, kurioms verslo valdytojas neturi įtakos.

AČIŲ UŽ DĖMESĮ!